

Komedy żeglarskie - materiały na stopień żeglarza jachtowego - W centrum uwagi

Nadesłany przez:

Przesłany: : 12.09.2003, 7:20:00

Na jachcie, szczególnie przy wykonywaniu manewrów, wiele rzeczy musi być wykonanych maksymalnie szybko i sprawnie. Oznacza to m.in. sprawne i prawidłowe wykonywanie poleceń sternika. A jak je wykonać prawidłowo skoro nie bardzo wiemy co znaczą? Ten artykuł pozwoli ci poznać znaczenia obowiązujących w żeglarskie komend i meldunków.

Komenda to zwięzła forma polecenia (rozkazu) natychmiastowego wykonania określonej czynności lub jej przerwania. Podstawowe komendy mają ściśle ustaloną treść i formę. Składają się zwykle z dwóch części: zapowiedzi informacyjnej i hasła wykonawczego będącego określeniem czynności i jednocześnie sygnałem jej rozpoczęcia, np. "lewy foka szot wybierz! (wybrać!)". Odpowiedzią potwierdzającą zrozumienie komendy i informacją, że przystąpiono do jej wykonania jest meldunek, czyli powtórzenie komendy z ewentualnym poprzedzeniem jej słowem "jest", np. "jest, lewy foka szot wybierz!". Kolejny meldunek informuje o wykonaniu komendy, zwłaszcza, gdy fakt wykonania może być niezauważony przez komenderującego, np. "cumę dziobową wyluzowano!". Meldunek o wykonaniu komendy "przygotuj" kończy słowo "klar" np. "grot do stawienia klar!". Meldunki informujące o zauważonej sytuacji są składane bez uprzedniej komendy, np. "fok się śmieje!" (informacja o łopotaniu lub drganiu górnej części tylnego liku foka spowodowanym zbyt ostrym kursem lub złym wybraniem żagla), albo meldunek oka "lewo trzydzieści, odległość 1 mili morskiej, statek idący na przecięcie kursu!" (30° w lewo od linii diametralnej jachtu, w odległości 1 Mm). Hasła wykonawcze komend (najczęściej używane):

- Wybieraj! (wybierać!) - ciągnąć linę (żagiel) do momentu następnej komendy - dość wybierać!
- Wybierz! (wybrać!) - napiąć linę tak dalece, jak jest to możliwe (wybrać na sztywno).
- Luzuj! (luzować!) - postępować odwrotnie niż przy komendzie wybieraj! aż do momentu następnej komendy - dość luzować!
- Luz! - natychmiast całkowicie wyluzować (zwolnić) linę.
- Obłóż! (obłożyć!) - zaknagować linę lub owinąć na polerze tak, aby nie mogła się samoczynnie wyluzować.
- Wypompuj! (wypompować!) - skasować pozostałość luzu wybranej i obłożonej liny (najczęściej fału), naprężyć ją, wybrać ostatecznie metodą naciągania liny prostopadle do kierunku jej biegu i likwidowania powstałego przy tym luzu przez dalsze wybieranie liny.
- Przygotuj! (przygotować!) - wykonać prace wstępne niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia zamierzonej czynności lub manewru, np. "przygotować grot do stawiania!" lub "przygotować się do zwrotu przez sztag (rufę!)"; czasem skracając komendę słowo "przygotuj!" opuszcza się, np. "do zwrotu przez sztag!" lub nawet tylko "do zwrotu!".
- Sklaruj! (sklarować!) - uporządkować, np. "sklaruj kambuz!", również przygotować.
- Precz (w dół)! - zrzucić żagiel, np. "grot precz!" lub "grot w dół!".

Komendy na żagle:

- przygotować grota (foka, żagle) do stawienia (zrzucenia)!
- grot (fok, bezan, żagle) staw!
- grot (fok, bezan, żagle) precz! (w dół!);
- lewy (prawy) foka (kliwra, latacza) szot wybierz! (wybieraj, dość wybierać, luzuj, dość luzować, luz!);
- fok (grot, bezan) prawo (lewo) na wiatr! - wypchnąć żagiel w bok od diametralnej jachtu i do dziobu we wskazaną stronę tak, aby wypełnił się wiatrem z tej strony;
- sprzątnąć marsel (bramsel, żagiel rejowy)! - podciągnąć żagiel do rei za pomocą gejtaw i

gordingów.

- Zwinąć żagiel! - zwinąć ciasno żagiel i przywiązać do rei (żagiel rejowy) lub bomu.

Komendy na ster:

- ster lewo (pravo)! wychylić płetwę sterową w nakazanym kierunku o kąt ok. 30° od diametralnej jachtu i utrzymywać w tym położeniu aż do otrzymania następnej komendy;
- ster lewo (pravo) 15 (20, 40)! - wychylić płetwę sterową w nakazanym kierunku o wskazany kąt i utrzymywać w tym położeniu aż do otrzymania następnej komendy;
- ster lewo (pravo) na burt! - wychylić płetwę steru maksymalnie we wskazanym kierunku i utrzymywać w tym położeniu aż do następnej komendy;
- ster zero (midship)! - ustawić płetwę steru w diametralnej jachtu i utrzymywać w tym położeniu aż do następnej komendy;
- ster lekko lewo (pravo)! wychylić płetwę steru o kilka stopni w nakazanym kierunku;
- ster bardziej (mniej) lewo (pravo)! - skorygować położenie płetwy steru o kilka stopni w nakazanym kierunku;
- ster dwa (trzy, cztery) obroty w lewo (pravo)! - wykonać wskazaną liczbę obrotów kołem sterowym w nakazanym kierunku;

Komendy dla sternika:

- sternik kurs na pławę (drzewo, wyspę)! - utrzymywać kurs na wskazany przedmiot;
- sternik kurs 150 (200, NordWest)! - utrzymywać wskazany kurs kompasowy;
- sternik 20 (10, 30) w lewo (pravo)! zmienić kurs o wskazany kąt w nakazanym kierunku;
- sternik lewiej (prawiej)! - zmienić kurs o kilka stopni w nakazanym kierunku;
- sternik ostrzyć! - zmieniać kurs na ostrzejszy względem wiatru;
- sternik odpadać! - zmieniać kurs na pełniejszy względem wiatru;
- sternik do linii wiatru! - ustawić jacht w linii wiatru;
- sternik zwrot! - polecenie przejścia linii wiatru;
- sternik tak trzymać! - utrzymać kurs jaki miał jacht w momencie wypowiedzenia komendy.

Sternik potwierdza zrozumienie komendy meldunkiem bez słowa "jest", np. "kurs 200!", a następnie melduje o wykonaniu komendy poprzedzając jej powtórzenie słowem "jest", np. "jest kurs 200!" (tzn. w tej chwili jacht osiągnął kurs 200). Komendy na silnik:

- uruchomić silnik!
- przygotować się do manewrów silnikiem!
- mała (bardzo wolno, pół, cała, awaryjna) naprzód (wstecz)!
- silnik luz (zero)! - wyłączyć sprzęgło lub ustawić śrubę napędową w położeniu nie dającym napędu;
- koniec manewrów na silniku! odstawić silnik! - wyłączyć, unieruchomić silnik.

Komendy przy cumowaniu:

- przygotować cumy (szpringi) do podania z lewej (prawej) burty!
- cumę (dziobową, rufową, szpring) podaj! lub cuma (dziobowa, rufowa, szpring) na keję (ląd, nabrzeże)!
- odbijacze na lewą (prawą) burtę! - wywiesić odbijacze lub trzymać na odpowiedniej wysokości przy burcie;
- chronić (chroń) burtę! - tak ustawić odbijacze, by zawsze znajdowały się między burtą a keją;
- cumę dziobową (rufową, szpring) wybieraj (wybierz, luzuj, obłóż)!
- wybierać luz na cumie (dziobowej, rufowej, szpringu)!
- tak stoimy! oznajmienie końca manewru cumowania;
- sklarować cumy! lub klar na cumach! - uporządkować (zwinąć, zbuchtować) wolne końce cum.

Komendy przy cumowaniu na boi:

- przygotować bosak i cumę!
- bosak na boję! - chwycić boję bosakiem;
- cuma na boję! - zamocować cumę na boi.

Komendy przy odcumowaniu:

- przygotować cumy (szpringi) do oddania!
- założyć cumę (dziobową, rufową, szpring) na biegowo! - przeprowadzić cumę dookoła pachołka na łodzi lub przez ucho cumownicze mocując obydwie jej końce na pokładzie, by po zwolnieniu jednego z nich można było odcumować i ściągnąć cumę na jacht bez pomocy z lądu;
- cumę (dziobową, rufową, szpring) oddaj! - zdjąć cumę z urządzenia cumowniczego na łodzi;
- sklarować cumy i odbijacze! - zwinąć, uporządkować cumy; cumy i odbijacze położyć na miejscu.

Komendy na kotwicę:

- przygotować kotwicę do rzucenia, dać 20 (10, 30) metrów łańcucha! meldunek kotwica gotowa do rzucenia! lub kotwica do rzucenia klar!
- kotwicę rzuć! lub kotwica precz!
- jak patrzy kotwica (łańcuch, lina)? - pytanie o położenie kotwicy względem jachtu; meldunek kotwica (łańcuch, lina) patrzy w lewo (prawo, do przodu, do tyłu)!
- przygotować się do wybierania kotwicy!
- kotwicę (łańcuch, linę) wybieraj! meldunek kotwica pion! - informacja, że kotwica znajduje się pionowo pod jachtem;
- kotwicę rwij! - szarpnąć energicznie łańcuch (linę), aby wyrwać kotwicę z dna; meldunek kotwica puściła! - informacja o wyrwaniu kotwicy; meldunek kotwica pod kluzą (dziobem, watersztagiem)! - informacja o ukazaniu się kotwicy nad powierzchnią wody;
- sklarować kotwicę!

Komendy szalupowe:

- osada do łodzi! - załoga zajmuje swoje miejsca w szalupie;
- odbij! bosakowi (dziobowi) odcumowują szalupę i odpychają ją na wodę;
- wiosła chwyć! - wszyscy wyjmują dulklapy, wiosłarze opierają wiosła o nadburcie unosząc je podchwytem ramienia od strony burty;
- wiosła! - wiosłarze wrzucają wiosła w dulki i stawiają je prostopadle do burt piórami równolegle do wody; komenda wiosła! w czasie wiosłowania oznacza jego przerwanie i powrót do wyżej opisanej pozycji; komenda wiosła! poprzedza też inne komendy;
- obie naprzód! - wiosłarze rozpoczynają wiosłowanie trzema krótkimi, mocnymi uderzeniami wiosła rozpędzając szalupę; dziobowi i wzorowi podnoszą swoje wiosła do pionu, stykają je na chwilę piórami, wkładają w dulki i włączają się w czwarte, długie pociągnięcie wiosła;
- obie wstecz! wszyscy wiosłują wstecz; lewa (prawa) naprzód,
- prawa (lewa) wstecz! - wiosłujący z jednej burty wiosłują naprzód, z drugiej - wstecz;
- hamuj! - wiosłujący wpierają wiosła w wodę utrzymując je prostopadle do burt;
- wiosła skróć! - wiosłujący pozostawiają wiosła w dulkach przesuwając je maksymalnie w kierunku przeciwnej burty (komenda stosowana w wąskich przejściach);
- wiosła na wiatr! - wiosła w położeniu jak na komendę "wiosła skróć!" z piórami ustawionymi prostopadle do powierzchni wody;
- wiosła spław! - polecenie spławienia wiosła wzdłuż burt (komenda stosowana w b. wąskich przejściach);
- wiosła na pych! - wiosłujący stają na ławkach i "pychują" - odpychają się wiosłami od dna;
- wiosła wzwyż! - forma salutowania wiosłami ustawionymi na podłodze szalupy między

- nogami wiosłarzy, z piórami do góry, równolegle do diametralnej łodzi;
- basta! - koniec wiosłowania, wiosłarz e składają wiosła na miejsce i wkładają dulklapy;
 - bosak! - dziobowi przygotowują bosak i cumę oraz cumują z ich pomocą szalupę;
 - obsada z łodzi! - załoga po sklarowaniu łodzi opuszcza ją.

Komendy na banderę:

- do podniesienia (opuszczenia) bandery wystąp! - wyznaczony członek załogi występuje z szeregu zebranej załogi i podchodzi do flagsztoku (masztu), by przygotować banderę;
- przygotować banderę do postawienia (opuszczenia, salutowania)! meldunek "minuta przed!"
 - informacja, że do momentu podniesienia bandery pozostała minuta; meldunek "czas minął!"
 - informacja, że nadszedł czas podniesienia bandery;
- banderę podnieś (opuść)! na banderę! - skrót polecenia na banderę patrz!
- do salut banderą! - polecenie przygotowania się do salutowania (odsalutowania) banderą przez opuszczenie jej na chwilę do połowy i ponowne podniesienie;
- salut (odsalutować)!

źródło: Materiały na szkoleniowe na stopień żeglarza jachtowego HKW 'Dał' Łódź